

Rytec/rytkyně drahých kamenů (kód: 82-010-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Umění a užité umění (kód: 82)
Týká se povolání: Rytec drahých kamenů
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Volba postupu práce a způsobu zpracování rytin na drahých kamenech	4
Samostatné zpracování výtvarného návrhu na vybroušení drahých kamenů	4
Příprava, ošetřování a údržba nástrojů a pomůcek pro rytí drahých kamenů	4
Rytí drahých kamenů	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Volba postupu práce a způsobu zpracování rytin na drahých kamenech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit, co je glyptika	Ústní ověření
b) Určit a definovat jednotlivé druhy rytin: intaglie, kamej a plastické výbrusy	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat předložený drahý kámen určený k rytí, určit jeho vlastnosti	Ústní ověření
d) Určit způsob zpracování a postup práce provedení rytiny jednou z technik, tj. intaglie, kamej nebo plastický výbrus, dle vlastního výtvarného návrhu na daném druhu kamene	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Samostatné zpracování výtvarného návrhu na vybroušení drahých kamenů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vypracovat výtvarný návrh rytiny pro předložený druh drahého kamene	Praktické předvedení
b) Zdůvodnit volbu techniky rytiny vzhledem k výtvarnému návrhu	Ústní ověření
c) Popsat určené období historického vývoje glyptiky a využití rytých drahých kamenů v určeném období	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava, ošetřování a údržba nástrojů a pomůcek pro rytí drahých kamenů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Připravit kolečka a strojek pro rytí	Praktické předvedení
b) Narovnat nasazené kolečko pomocí rovnače	Praktické předvedení
c) Naostřit rydlo pro soustružení ryteckých koleček	Praktické předvedení
d) Připravit brusné a lešticí prostředky	Praktické předvedení
e) Předvést údržbu ryteckého strojku a chlazení diamantových nástrojů	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Rytí drahých kamenů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat postup provedení zvoleného druhu rytiny - intaglie, kameje nebo plastického vybrušování dle vlastního výtvarného návrhu	Ústní ověření
b) Přenést kresbu na kámen dle vlastního výtvarného návrhu	Praktické předvedení
c) Provést rytinu dle vlastního výtvarného návrhu	Praktické předvedení
d) Vyleštit nebo odleštit rytinu v souladu s vlastním výtvarným návrhem	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/rytec-drahych-kamenu#zdravotni-zpusobilost>).

Pro ověření odborné kompetence Volba postupu práce a způsobu zpracování rytin na drahých kamenech, kritérium b) autorizovaná osoba předloží uchazeči fotografie nebo vzorky druhů rytin: intaglie, kamej, plastické výbrusy a ostatní druhy, nejméně 10 ks.

Ke kritériu c) a ověření následujících odborných kompetencí autorizovaná osoba dodá drahý kámen odrůd křemene - např. křišťál, achát, karneol, chalcedon ve velikosti 4 - 6 cm, na kterém uchazeč realizuje rytinu dle vlastního výtvarného návrhu.

Výtvarný návrh zhotoví technikou kresba tužkou na výkrese velikosti A4.

U kompetence Samostatné zpracování výtvarného návrhu na vybroušení drahých kamenů, kritérium c) uchazeč bude zpracovávat odpovědi na otevřené otázky.

Ověřování dle tohoto standardu by mělo představovat komplex navazujících činností vedoucích k dohotovení finálního produktu s využitím příslušných technologických postupů a technik. Při ověřování kompetencí, zejména formou praktického předvedení, je třeba přihlížet především k dodržování povinností pro bezpečnou a zdraví neohrožující práci a dodržování technologické kázně.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou zaměřené na broušení a rytí drahých kamenů nebo skla a alespoň 5 let odborné praxe v samostatné uměleckořemeslné činnosti v oblasti broušení a rytí drahých kamenů nebo skla nebo ve funkci učitele praktického vyučování v oblasti broušení a rytí drahých kamenů.
- b) Vysokoškolské vzdělání v oblasti užité výtvarné tvorby zaměřené na design výbrusů a rytin drahých kamenů nebo skla a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslného broušení a rytí drahých kamenů nebo skla nebo ve funkci učitele praktických cvičení.
- c) Profesionální kvalifikace 82-010-M Rytec/rytkyně drahých kamenů a alespoň 5 let odborné praxe v samostatné uměleckořemeslné činnosti zaměřené na rytí drahých kamenů.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).
-

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Dílna nebo ateliér s vybavením pro rytí drahých kamenů, příp. i skla, s následujícími požadavky na materiálně-technické vybavení:

- prostory s přívodem elektrické energie, plynu a vody odpovídající bezpečnostním předpisům,
- rytecký strojek s motorkem a regulací rychlosti otáček,
- sada koleček se stojanem,
- suport, rydla,
- osvětlení – lampička u strojku,
- hmoždíř na drcení diamantového prášku,
- brko na nanášení diamantového prášku na kolečko,
- brusné a lešticí prostředky v odpovídající zrnitosti,
- chladicí prostředky,
- ochranné pracovní pomůcky,
- hasicí prostředky,
- tužky, výkresy velikosti A4.

Pro realizaci výbrusu dle jednotlivých kritérií hodnocení autorizovaná osoba připraví

- drahý kámen z odrůd křemene - např. křišťál, achát, karneol, chalcedon ve velikosti 4-6 cm.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 32 až 40 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).

Doba trvání písemné části zkoušky jednoho uchazeče je 60 min.

Zkouška je rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro řemesla a umělecká řemesla, sekce uměleckořemeslná, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Marta Dostrašilová – OSVČ

Eva Víšková – OSVČ, SUPŠ a VOŠ Turnov

Vojtěch Závěský – OSVČ

Danuše Machátová – OSVČ, Rudolfinea, o. s.